

2012:39

Kviinge kyrka – invändig ombyggnad

Antikvarisk medverkan, 2012

Åsa Eriksson Green

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2012:39

Kviinge kyrka

Invändig ombyggnad

Antikvarisk medverkan, 2012
Kviinge socken, 1079
Östra Göinge kommun
Skåne län

Åsa Eriksson Green

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.m.se

© 2012 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2012:39

Omslagsfoto: Kviinge kyrka; Nykyrkan efter avslutad ombyggnation
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

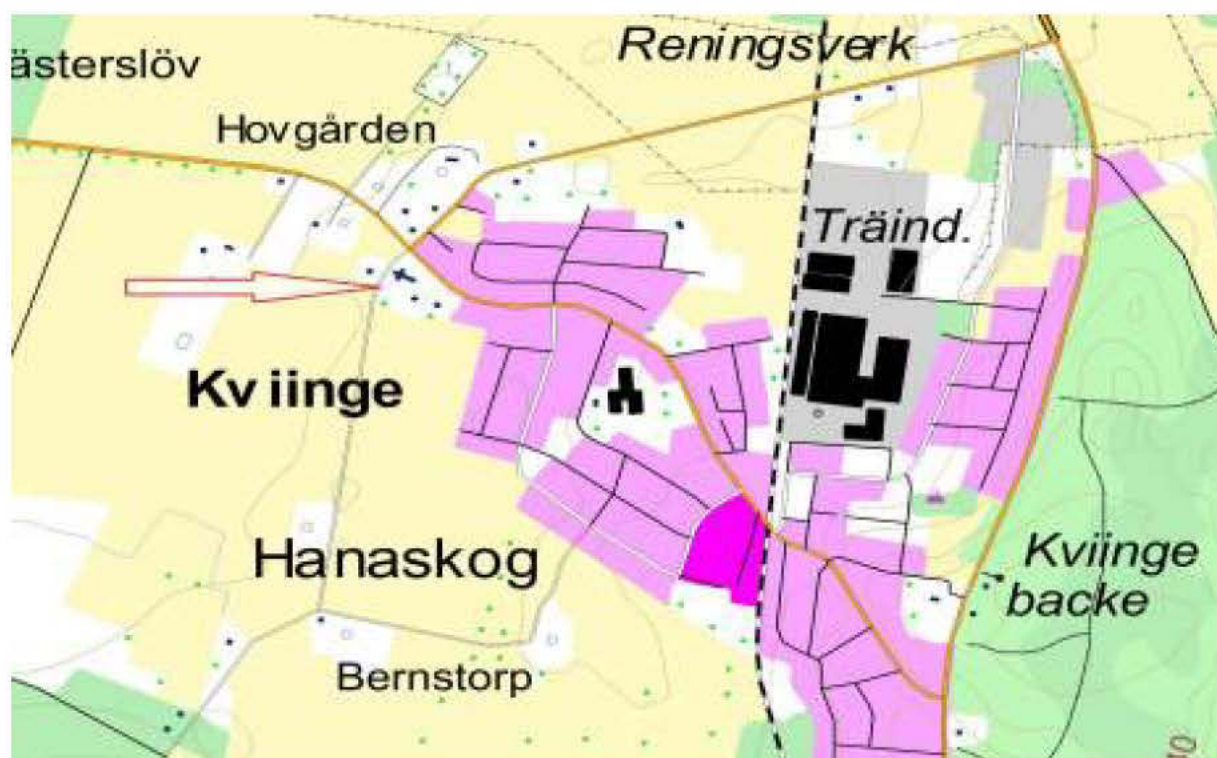
Kviinge kyrka – invändig ombyggnad

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	6
Administrativa uppgifter	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	6
Utförda åtgärder	7
Utvändigt	7
Brandlarm	8
Nykyrkan	9
Långhuset	9
Avvikelser från handlingarna	10
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	10
Iakttagelser under ombyggnaden	10
Övriga handlingar med relevans för ärendet	11
Bilaga 1. Kviinge kyrka 2009	12
Bilaga 2. Kviinge kyrka 2012	17

Skåne med Östra Göinge kommun markerat med grönt. Kviinge ungefärligt markerat med svart prick.

Översiktskarta med Kviinge kyrka utpekad.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Under hösten 2012 har Kviinge kyrka genomgått en invändig ombyggnation. Syftet har varit att få mer funktionella utrymmen för förvaring och församlingsverksamhet med möjlighet till servering samt en tillgänglighetsanpassad entré i Nykyrkan där även RWC inretts.

Administrativa uppgifter

Objekt	Kviinge kyrka
Socken	Kviinge socken, 1079
Kommun	Östra Göinge kommun
Län	Skåne
Länsstyrelsens beslut	2009-11-23, dnr 433-17632-08 2012-09-03, dnr 433-19160-12
Regionmuseets dnr	K12.20-396-09/K12.30-268-09
Beställare	Knislinge kyrkliga samfällighet
Projektledare	Ulf Josephsson Arkitekt AB/Byggkonsult Göran Bergström AB
Arkitekt/proj.konsult	Märta Wachtmeister Arkitektkontor AB, Calle Stern AB
Totalentreprenör	Folke Carlssons byggnads AB
Övriga konsulter/ent./medv.	Vä el AB Sylvans VVS Målerifirman Sture Persson AB Jämstorp Entreprenad AB Grupplarm AB
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Åsa Eriksson Green
Byggnadstid	juli-december 2012
Slutbesiktning	2012-11-29
KAE	<i>Komplettering brandlarm</i> – ansökt ca 49 000 kr akut <i>Renovering portal</i> – ansökt ca 50 000 akut (vid tiden för rapportens sammanställning var beslut inte fattat av Lunds stift)

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Kviinge kyrka började sannolikt anläggas under 1190-talet, byggmästare tros vara Tove Stenmästare. Kyrkan fick en romansk utformning med långhus, smalare kor

och halvrund absid. Ett vapenhus har funnits vid den södra ingången. Under 1400-talet förlängdes kyrkan västerut och tornet uppfördes. Under samma tidsperiod valvslog man kyrkan och valven bemålades. År 1792 uppfördes Nykyrkan längs långhusets norra sida. Under det sena 1800-talet genomfördes en större renovering där man bl.a. anförskaffade en ny bänkinredning och det befintliga tegelgolvet täcktes med trägolv. Detta ledde till svampangrepp och ett tiotal år senare ersattes golvet med cement. Under 1950-talet fick kyrkan nya fönster efter ritning av domkyrkoarkitekt Eiler Graebe. Under 1970-talet genomgick kyrkan ännu en större renovering under ledning av arkitekt Torsten Leon-Nilsson vilken än idag i stor utsträckning präglar kyrkorummet: golvet sänktes till ursprunglig nivå och belades med tegelröda plattor, bänkinredningen byttes, toalett sattes in i vapenhuset och en ny läktartrappa uppfördes, även denna i vapenhuset. Under 1990-talet genomgick kyrkan en yttre renovering då taken på långhus, nykyrka och kor lades om. Fönstren ommålades 1995.

Utförda åtgärder

Utvändigt

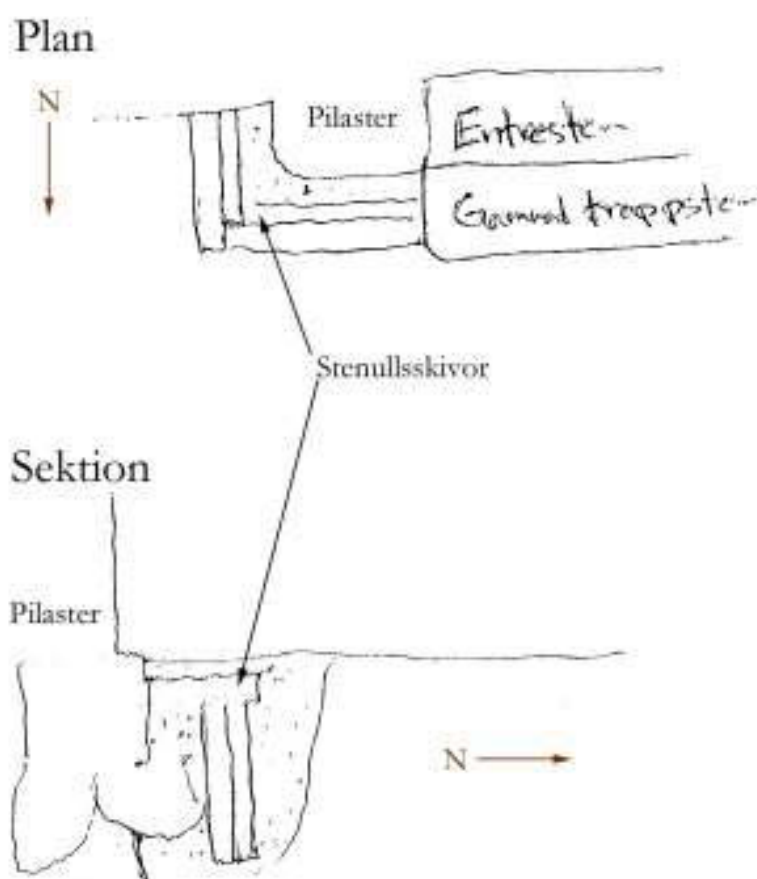
Pannrummet, som är beläget under Nykyrkan, har försetts med en separat ingång och en trappa har anlagts längs Nykyrkans östra vägg. Trappan är gjuten med betong och har försetts med ett svartmålat järnräcke (*Isoguard Pansar*). Den tidigare invändiga trappan har gjutits igen. Nedgången från Nykyrkan till pannrummet var belägen under det pentry som nu byggts. Vid grävningen medverkade Sydsvensk arkeologi AB. Under grävningen framkom gravar och tillfälle gavs att dokumentera Nykyrkans grundläggning. En utförlig redogörelse för grävningens arbetet finns i Sydsvensk arkeologi ABs rapport 2012:50.

I syfte att underlätta tillgängligheten till Nykyrkan har en ramp anlagt utanför entrén. Den svagt lutande rampen är täckt med grus, liksom de befintliga grusgångar som går runt kyrkan, och har kanter av huggen sten. På rampens högra sida har en järnstång monterats med en automatisk dörröppnare på. Den befintliga dörren har anpassats för att ge tillräckligt bred passage för en rullstol eller rollator, genom att slaglisten förskjutits så att det dörrblad som öppnas av automatiseringen breddats. Dörrens utseende har inte ändrats på ett påfallande vis.

I samband med renoveringsåtgärderna uppmärksammades att sprickor och putsbortfall förekom på portalomfattningen kring Nykyrkans entré. Vid närmare undersökning visade det sig att omfattningen, som tillkommit under 1890-talet, murats direkt på Nykyrkans ursprungliga spritputs. En diskussion fördes om huruvida portalen borde återställas till sitt ursprungliga utseende. Diskussionen landade dock i att det nuvarande utförandet är ett värdefullt tillägg till kyrkan som bör bevaras. Enligt entreprenören, Folke Carlssons byggnads AB, berodde sprickbildningarna på tjälskjutningar i marken. För att åtgärda detta har man grävt ut runt fundamenten till portalomfattningens pilastrar. Grävningen gjordes ca 30-40 cm ut från fundamenten och 40 cm djupt. Under ett gjutet fundament ligger större stenar som grundläggning. Två stående stenullsskivor har

lagts som en dubbel ram runt fundamenten. Innanför dessa har fyllts på med singel och sedan har en stenullsskiva lagts som lock. Utanför isoleringen samt ovanpå lades ett tunt lager singel. Vid grävningen, som skedde utan att antikvarisk medverkande tillkallats, upptäcktes en tidigare trappsten som lämnades orörd. Stenens läge har dokumenterats av entreprenören. Den är belägen ca 20-30 cm under dagens markyta. Portalomfattningen har lagats med hydrauliskt kalkbruk och putsats med hydraulisk kalkputs. Två lager kalkfärg har strykits men på grund av den sena årstiden kommer färdigstrykning att ske under våren 2013. Vid putsarbetet var temperaturen under 0 °C varför en lokal intäckning av området har gjorts i syfte att värma upp portalomfattningen tillräckligt för att kalkputsen skulle kunna karbonatisera.

Källarfönstren har målats med Ottossons linoljefärg i kulör järnoxidsvart med titanzink.

Skiss över grävning och utförd markisolering kring portalen till Nykyrkan. Utförd av Folke Carlssons byggnads AB. Skissen bearbetad av Regionmuseet i Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne.

Brandlarm

Brand- och utrymningslarm för hela kyrkan, inklusive vindsutrymnena har kompletterats och uppgraderats. Systemet består dels av linjedetektorer samt rökde-

tektorer. Kablar har dragits på samma plats som tidigare kablar och i största möjliga mån är de dolda, undantaget vindsutrymmet. Utrymningsskyltar har satts upp vid respektive utgång och utrymmena kompletterats med brandsläckare och brandfilt.

Nykyrkan

Invändigt har Nykyrkan försetts med RWC, WC och pentry i den norra delen. Utrymmena utgörs av en något utökad, tidigare befintlig, läktarunderbyggnad. Underbyggnaden skjuter ut ca 50 cm utanför läktarbarriären, och ansluter i underkant till densamma med ett avfasat tak. De nya väggarna är regelkonstruktioner klädda med spåntad panel, lik tidigare befintlig, och isolerade med ekofiber. De kröns av en profilerad list där en av svulsterna målats med guldkulör likt tidigare färgsättning.

RWC, WC och pentry har inretts med standardutrustning, golvplattor är röda English tiles lagda i hydrauliskt kalkbruk NHL 3,5. Dessa eftersträvar att överensstämma med de i entréhallen tidigare befintliga golvplattorna. I syfte att öka utrymmet i RWC flyttades en av pelarna som läktaren vilade på. Detta gäller pelaren längs norra väggen (entrégaveln), direkt väster om entrédörren – den har flyttats ca 2 dm österut. Dörrar har ny tillverkats i samma stil som de nytillkomna väggarna till läktarunderbyggnaden. Samtliga nya snickerier har målats med Ottossons linoljefärg i standardkulören Vit gräddton. I RWC, WC och pentry har väggarna målats med emulsionsfärg Vagg och loftmålning.

Nykyrkans putsade väggar och välvda tak har rengjorts och strukits två gånger med Sandkalk samt fyra gånger med Äkta kalkfärg från Målarkalk AB i Hyllinge. Väggar och tak föreföll vara målade med någon typ av organisk färg där kalkfärgen inte ville fästa vid underlaget – därför har grundning skett med sandkalk. Lagningar har utförts med kulekalk 1:3 från Målarkalk AB i Hyllinge.

Samtliga innerfönster har målats med Ottossons linoljefärg i Vit gräddton, kittning har skett med Ottossons Äkta linoljekitt. Entrédörren har utvändigt målats med linoljefärg av samma fabrikat i kulör Järnoxidbrun.

Ett förvaringsutrymme har tillskapats mellan orgeln och Nykyrkans västra vägg. Enkla panelklädda dörrar har monterats mellan yttermuren och var ände av orgeln.

Nykyrkan har möblerats med tre stycken måttanpassade långbord samt stolar i ek och ett serveringsbord.

Vindsluckan mellan Nykyrkan och långhusvinden har tätats med fårskinn.

Långhuset

Öppningen mellan Nykyrkan och långhuset består av två valvbågar i gotisk stil. I dessa har funnits murade barriärer som sannolikt tillkommit under 1970-talet. I de ursprungliga planerna för ombyggnad planerade man att uppföra glaspartier i dessa för att kunna skärma av mellan långhuset och Nykyrkan. De slutliga åtgärderna innebar att barriären i den östra valvbågen rivits för att underlätta passage.

En konsekvens av ombyggnationen i Nykyrkan var att man förlorade förvaringsutrymmen. För att lösa detta har utrymmen byggts under långhusläktarens norra respektive södra del. Väggarna är byggda något bakom de pelare som bär upp läktaren och klädda med samma panel som underbyggnaden i Nykyrkan. Samtliga nya snickerier är målade med Ottossons linoljefärg i standardkulören Vit gräddton.

Från långhuset leder ett par trappsteg upp till nivån där läktaren och vapenhuset är belägna. Denna trappa avsågs i de första planerna att bytas mot en ramp. Detta har inte genomförts men i stället har bänkgavlarna som flankerar trappan försetts med nya handledare av rundjärn med klot i vardera ände.

Under arbetets gång påpekades att platsen vid långhusets läktare, där kyrkvaktmästaren sitter, är utsatt för starkt kallras. Man har tidigare haft en strålvärmare monterad på läktarens nedre kant för att motverka detta. I samband med ombyggnationen har istället en radiator monterats på läktarbarriärens baksida för att åtgärda kallrasen.

Avvikelser från handlingarna

Planerna för ändring i Kviinge kyrka har decimerats sedan de första handlingarna i ärendet togs fram. Planerna att byta värmesystem, rymma hela församlingshemmets verksamhet i kyrkan samt tillgänglighetsanpassa båda entréerna i kyrkan har uteslutits. Den oljeeldade pannan kommer att behållas tillsvidare och således har inte heller skorstenen rivits.

I de första handlingarna avsåg man att flytta orgeln från Nykyrkan. Detta har inte genomförts.

De bänkar som avsågs att byggas för sittplatser på avsatserna framför läktarunderbyggnaden i långhuset har utgått, framförallt efter krav på mer ergonomiskt anpassade sittplatser för kyrkvaktmästarna.

I samband med ombyggnationen har innertaket av spåntade furubrädor i vapenhuset målats. Taket tillkom sannolikt under 1970-talets ombyggnad och var klarlackat. Detta har målats med Ottossons linoljefärg i standardkulören Vit gräddton. I vapenhuset har även en ny hatthylla med krokhängare monterats.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Genomförda åtgärder i Kviinge kyrka har ökat tillgängligheten till kyrkan vilket är positivt. Åtgärderna har genomförts varsamt med traditionella material och med hänsyn till kyrkans kulturhistoriska värde.

Iakttagelser under ombyggnaden

Under ombyggnationen upptäcktes att taket över tornet läckte. Större delarna av kyrkans tak lades om under 1990-talet, men inte torntaket vars kopparsplåt kan vara ålderdomlig. Mindre hål i plåten har orsakat en längre tids läckage som i sin tur lett till rötskada och svampangrepp på södra tornmurens remstycke. Läckorna har lagats under december månad år 2012. Plåtslagaren bedömer att en större

åtgärd med plåtbyte måste till inom en 2/4 årsperiod. Svampen skall behandlas med boracol.

Vid slutbesiktning återstod att kalkavfärga omfattningen till portalen på nykyrkan. Detta skall utföras under våren 2013.

Vid slutbesiktningen hade inventarier som tidigare var placerade på Nykyrkans väggar inte återplacerats. Om församlingen önskar flytta inventarierna skall en ansökan om detta göras till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2006-02-15 Vård- och underhållsplan för Kviinge kyrka, Restaurator AB
- 2008-06-19 Ansökan om tillstånd från länsstyrelsen ang ombyggnad av nykyrkan, Knislinge kyrkliga samfällighet
- 2008-07-02 meddelande från Länsstyrelsen ang ombyggnad av nykyrkan, dnr 433-17632-08
- 2009-06-22 Förfrågningsunderlag – ombyggnad och renovering av kyrkorummet, Kristianstad kyrkoförvaltning
- 2009-11-02 Yttrande ang invändig ombyggnad, regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne
- 2009-11-23 Länsstyrelsebeslut ang ombyggnad av nykyrkan, dnr 433-17632-08 samt 431-86539-09
- 2012-03-30 Förfrågningsunderlag och administrativa föreskrifter – ombyggnad och renovering av kyrkorummet, Byggkonsulten Calle Sterner AB
- 2012-07-11 Protokoll, byggmöte 2
- 2012-08-28 Protokoll, byggmöte 3
- 2012-09-03 Länsstyrelsenbeslut ang läktarunderbyggnad, dnr 433-19160-12
- 2012-09-12 Protokoll, byggmöte 4
- 2012-09-17 Bygghandling – Brandskyddsdokumentation, Frost Consulting AB, Hässleholm
- 2012-10-23 Förslag på åtgärder vid nykyrkans entré mot norr, Folke Carlssons Byggnads AB
- 2012-11-27 Länsstyrelsebeslut ang komplettering av brandlarm, dnr 433-25974-12
- 2012-11-27 Underrättelse från länsstyrelsen ang åtgärder på kyrktornets tak, dnr 433-25976-12
- 2012-11-27 Länsstyrelsebeslut ang renovering av portal på Nykyrkan, dnr 433-25342-12
- 2012-11-29 Besiktningsutlåtande, Göran Bengtsson Byggkonsult AB

Kristianstad 2012-12-19

Åsa Eriksson Green

Bilaga1. Kviinge kyrka 2009

Kviinge kyrkas utbyggnad kallas Nykyrkan. Längs denna vägg kom den yttre trappan till pannrummet att byggas.

Entrén på gaveln till Nykyrkan.

Långhuset i Kvänge kyrka före läktarunderbyggnaden.

Utblick mot långhuset från vapenhuset. Observera handledaren som var centralt placerad i trappan.

Den västra valvbågen mellan långhuset och Nykyrkan.

Den östra valvbågen mellan långhuset och Nykyrkan. Observera de murade barriärerna.

Utblick från långhuset in i Nykyrkan. Observera att läktarbarriären sköt ut en bit ovan läktarunderbyggnaden, se detalj nedan.

Bilaga 2. Kviinge kyrka 2012

Skador på pilastrarna vid entrén till Nykyrkan beror sannolikt på tjälskjutningar. Markisolering har utförts runt fundamenten och vid slutbesiktningen återstod kalkavfärgning av putslagningar. På grund av kall väderlek har portalen täckts in under arbetet och anfärgningen kommer att slutföras till våren.

Entrén till Nykyrkan har tillgänglighetsanpassats med ramp och dörröppningsautomatik. Ena dörrbladet har breddats.

*Långhuset före läktarunderbyggnad, observera handledarna samt de murade barriärerna. På bilden till höger syns strålvär-
maren vid vaktmästarens sittplats (under läktaren längs norra väggen).*

Pågående rivning och uppbyggnad av läktarunderbyggnad i långhuset. Nedan den färdigställda läktarunderbyggnaden. Murade barriärer ersatta med träskrank och nya handledare av rundjörn.

I vapenhuset har det tidigare klarlackade innertaket målats med linoljefärg och till höger syns den nya hatthyllan. Nedan en bild på den nyinstallerade radiatorm på baksidan av långhusets läktarbarriär. Syftet är att denna skall motverka kallras ner på vaktmästarens sittplats.

Högst upp byggnation av blivande RWC.

Bilden högst upp till höger visar den stående bjälke som flyttats österut för att ge utrymme åt RWC.

Nedre bilden visar murverk efter riven barriär mellanlånghus och Nykyrka.

Högst upp t.v. visas trappan från pannrummet som tidigare mynnade i det som idag är pentry. Denna har gjutits igen i nivå med pentryts golv.

Högst upp t.h. nytt RWC.

Längst ner t.v. hallen med dörr till RWC.

Längst ner t.v. det nya pentryt.

Utblick från långhuset mot Nykyrkan. Observera den grämålade dörren till vänster om orgeln som rymmer ett nytt förvaringsutrymme. Nedan utblick från långhuset genom den östra valvbågen in i den nyligen ombyggda Nykyrkan.

Högst upp detalj av läktarunderbyggnad i Nykyrkan med guldfärgad detalj i övre listverket.

Nedre bilden visar entrédörren från insidan med anpassade dörrblad och automatiserad dörröppning.

Regionmuseets E-rapportserie 2012

Kulturmiljö

1. Ruveröds kvarn – restaurering av kvarnbostaden, Riseberga sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2011
2. Helsingborgs konserthus – fasadrenovering, byte av dörrar och fönster samt renovering av skärmtak, Helsingborgs stad, AM, Maria Sträng, 2011
3. Kulturhistorisk värdering, återlämnade gravvårdar i Kvistofta församling, dokumentation, Kerstin Börjesson, 2012
4. Norra Skrävlinge kyrkogård, vård- och underhållsplan, Norra Skrävlinge sn, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, 2012
5. Bäckaskogs kloster, Renovering bar och reception, Kiaby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
6. Norra Åsums kyrka – värme, ljud och ljus, Norra Åsums sn, AM, Jennie Björklund, 2011–2012
7. Nyvång – bland kolbodas och hagtorn, Björnekulla och Västra Broby sn, DK, Ingela Blomén, 2012
8. Norrvidinge kyrkogård, Vård- och underhållsplan, Norrvidinge sn, VP, Jennie Björklund, Kerstin Börjesson, Anna Rabow, Åsa Jakobsson, 2012
9. Källs Nöbbelövs kyrkogård, Vård- och underhållsplan, Källs Nöbbelöv sn, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, 2012
10. Örnanäs 2011–2012, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011–2012
11. Stolen på Månses, Rekonstruktion av en stol, Vånga sn, PJ, Sven Vildegren, 2011
12. Agusastugan – diverse åtgärder, Andrarums sn, AM, Jennie Björklund, 2012
13. Eslövs station – ombyggnad för restaurang, Eslövs sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011–2012
14. Vallkärra kyrka – renovering av fönster och portar, Vallkärra sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011
15. Hjårsås kyrka – Omläggning av plåttak, Hjårsås sn, AM, Jennie Björklund, 2012
16. Odarslövs kyrka – demontering och avyttring av fast inredning, AM, Kerstin Börjesson, 2011
17. Reslövs kyrka – inre renovering och ommålning, Reslöv sn, AM, Kerstin Börjesson, 2011
18. Nämndemansgården på Ven, Sankt Ibb sn, AM, Anna Rabow, 2012
19. Skurups kyrka – utvändig renovering 2012, Skurups sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
20. Knislinge kyrka – utvändig renovering 2012, Knislinge sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
21. Norra kyrkogården i Lund, utvändig renovering av kapell 2011, Lunds socken, AM, Petter Jansson, 2012
22. Baptistkapellet i Oppmanna – putsarbeten, Oppmanna sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
23. Månstorps gavlar – skadeinventering, Västra Ingelstads sn, DK, Ingela Blomén, Kerstin Börjesson, 2012
24. Jöns Jonsgården, Kattarp sn, AM, Anna Rabow, 2012
25. Örumshuset – nedmontering av skorsten, Hörup sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
26. Vittskövle slott 2011–2012, Vittskövle sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2011–2012
27. Skarhults kyrka – utvändig renovering, Skarhults sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
28. Skånsk kalk – lokal kalk från Komsta kalkbrott och platsblandat bruk, PJ, Henrik Nilsson och Helena Rosenberg, 2012
29. Hustoftagården, Väsby sn, AM, Anna Rabow, 2012
30. Furumöllan, Degeberga sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
31. Bondrumsgården – diverser åtgärder, Fågeltofta sn, AM, Jennie Björklund, 2012
32. Borttagning av bänkar i Skurups kyrka, Skurups sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
33. Smedtorpet 2012, Hässleholms sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2012
34. Bräkne Hoby kyrka, Bräkne Hoby sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
35. Lillö Kungsgård – Nybyggnation av djurstall, Norra Åsums sn, AM, Jennie Björklund, 2011
36. Helsingborgs konserthus – rökgasfläktar och sprinklerinstallation, Helsingborgs stad, AM, Maria Sträng, 2012
37. Ballingstorp & Per-Ols – diverse åtgärder, Kviinge sn, AM, Jennie Björklund, 2012
38. Ekonomibygnad i Hagestad – fasadarbeten, Löderups sn, AM, Jennie Björklund, 2012
39. Kviinge kyrka – invändig ombyggnad, Kviinge socken, AM, Åsa Eriksson Green, 2012

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

